

291

Besluit van 19 mei 1993, houdende wijziging van het Algemeen Reglement Vervoer (Stb. 1966, 556), het Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen (Stb. 1977, 152) en het Besluit personenvervoer (Stb. 1987, 506)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Op de voordracht van de Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 10 november 1992, nr. WJZ/V225391, Directoraat-Generaal voor het Vervoer;

Gelet op Richtlijn 91/440/EEG van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 29 juli 1991 betreffende de ontwikkeling van de spoorwegen in de Gemeenschap (PbEG van 24 augustus 1991, nr. L 230);

Gelet op artikel 27 van de Spoorwegwet (Stb. 1875, 67) en de artikelen 2, tweede lid, 34 en 49 van de Wet personenvervoer (Stb. 1987, 175);

Raad van State gehoord (advies van 24 december 1992, nr. W09.92.0541);

Gezien het nader rapport van Onze Minister van Verkeer en Waterstaat van 11 mei 1993, nr. WJZ/V321707, Directoraat-Generaal voor het Vervoer;

Hebben goedgevonden en verstaan:

ARTIKEL I

Het Algemeen Reglement Vervoer (Stb. 1966, 556)¹ wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 9, alsmede titel II met uitzondering van artikel 16 § 1 en § 6 tot en met 11 vervallen.

B

Artikel 46 vervalt.

C

In artikel 115, paragraaf één, vervalt «10, § 2» en «46, § 2».

ARTIKEL II

In het Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen (Stb. 1977, 152)² vervalt hoofdstuk V, afdeling 1.

ARTIKEL III

Het Besluit personenvervoer (Stb. 1987, 506) wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel d vervalt.
2. Onderdeel e wordt verletterd tot onderdeel d.

B

Na artikel 5 wordt een nieuw artikel ingevoegd luidende:

Artikel 5a

1. De artikelen 17, 18, 28, 29, 35, 36 en 40 van de wet zijn niet van toepassing op interlokaal openbaar vervoer per trein.
2. De artikelen 19, 21, 23, 25, 27, eerste tot en met vijfde lid, en zevende lid, van de wet, alsmede de artikelen 30 tot en met 44, 46, 51, 52, eerste en derde lid, 53 en 59 van dit besluit zijn niet van toepassing op interlokaal openbaar vervoer per trein.

C

Artikel 50 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede en derde lid worden vernummerd tot derde en vierde lid.
2. Ingevoegd wordt een nieuw tweede lid, luidende:
2. In afwijking van het eerste lid is de reiziger voor het interlokaal openbaar vervoer per trein een vervoerprijs verschuldigd overeenkomstig de door de vervoerder vastgestelde tarieven.

D

Artikel 54 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid wordt vernummerd tot derde lid.
2. Ingevoegd wordt een nieuw tweede lid luidende:
2. In afwijking van het eerste lid is voor het interlokaal openbaar vervoer per trein een vervoerbewijs geldig, indien de door de vervoerder gestelde regels inzake de tarieven en de vervoersvoorwaarden in acht worden genomen.

E

In artikel 55 wordt na «artikel 51» ingevoegd: en, wat betreft het interlokaal openbaar vervoer per trein, met uitzondering van de door de vervoerder bepaalde gevallen,

F

Hoofdstuk 9 vervalt.

G

In artikel 110, eerste lid, worden na de woorden «Onze Minister» ingevoegd de woorden «, voor interlokaal openbaar vervoer per trein».

ARTIKEL IV

Met betrekking tot de aanpassing van de voor het jaar 1992 verleende bijdrage voor de exploitatie van interlokaal openbaar vervoer per trein blijft hoofdstuk 9 van het Besluit personenvervoer van toepassing.

ARTIKEL V

1. De artikelen I, onderdeel A, II, III, onderdeel A, B, eerste lid, onderdeel F, en IV treden in werking twee maanden na plaatsing van dit besluit in het Staatsblad en werken terug tot 1 juli 1992.

2. De artikelen I, onderdelen B en C, III, onderdelen B, tweede lid, C, D, E en G treden in werking twee maanden na plaatsing van dit besluit in het Staatsblad en werken terug tot 1 januari 1993.

Lasten en bevelen dat dit besluit met daarbij behorende nota van toelichting in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat daarvan een afschrift zal worden gezonden aan de Raad van State.

's-Gravenhage, 19 mei 1993

Beatrix

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

Uitgegeven de zeventiende juni 1993

De Minister van Justitie,
E. M. H. Hirsch Ballin

¹ Stb. 1971, 404, laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 29 september 1988, Stb. 485

² Laatstelijk gewijzigd bij koninklijk besluit van 26 juli 1990, Stb. 459

Het advies van de Raad van State is openbaar gemaakt door terinzagelegging bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Tevens zal het advies met de daarbij ter inzage gelegde stukken worden opgenomen in het bijvoegsel bij de Nederlandse Staatscourant van 13 juli 1993, nr. 130

NOTA VAN TOELICHTING

Algemeen

1. Bij het onderhavige besluit worden het Algemeen Reglement Vervoer, het Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen en het Besluit personenvervoer gewijzigd.

De wijziging van het Besluit personenvervoer vloeit voort uit nieuwe EEG-regelgeving, te weten:

– de Verordening (EEG) nr. 1893/91 van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 20 juni 1991 tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 1191/69, betreffende het optreden van de Lid-Staten ten aanzien van met het begrip openbare dienst verbonden verplichtingen op het gebied van het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren (in werking getreden op 1 juli 1992).

– de Richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschappen van 29 juli 1991 (91/440/EEG), betreffende de ontwikkeling van de spoorwegen in de Gemeenschap (implementatietermijn 1 januari 1993).

De wijzigingen van het Algemeen Reglement Vervoer (ARV) en het Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen (RDHL) houden hoofdzakelijk verband met de wijziging van het Besluit personenvervoer.

Hieronder wordt nader ingegaan op deze wijzigingen.

2. Verordening (EEG) nr. 1893/91 schrift voor dat de met het begrip openbare dienst verbonden verplichtingen op het gebied van het vervoer per spoor, over de weg en over de binnenwateren opgeheven moeten worden. Deze openbare dienstverplichtingen kunnen wel gehandhaafd blijven voor stads-, voorstad- en regionale vervoerdiensten voor personenvervoer.

Teneinde toereikende vervoerdiensten te waarborgen, biedt de verordening de mogelijkheid dat met een vervoersonderneming openbare dienstcontracten kunnen worden afgesloten. In een dergelijk contract kunnen de door de Lid-Staten gewenste vervoerdiensten en de tarieven voor bepaalde categorieën reizigers of voor bepaalde verbindingen geregeld worden.

Dit betekent dat het stelsel van het eenzijdig door de Lid-Staten opleggen van een openbare dienstverplichting met daaraan gekoppeld de verplichting voor die Lid-Staten de hieruit voortvloeiende economische nadelen te compenseren, wordt opgeheven en vervangen door de mogelijkheid van het sluiten van contracten.

Opgemerkt kan worden dat het vorenstaande alleen gevolgen heeft voor het vervoer van personen per spoor (zie hierna). Bij het goederenvervoer per spoor en over de weg, alsmede bij het vervoer over de binnenwateren is in het kader van de nationale wetgeving geen sprake van een openbare dienstverplichting. De bestaande verplichtingen voor lokaal en interlokaal vervoer van personen over de weg (exploitatie- en tariefplicht in het kader van de Wet personenvervoer), kunnen op basis van deze verordening gehandhaafd blijven.

Inmiddels is met de N.V. Nederlandse Spoorwegen zo'n openbaar dienstcontract met terugwerkende kracht tot en met 1 juli 1992 afgesloten.

3. Met Richtlijn 91/440/EEG wordt onder meer beoogd de spoorwegondernemingen de status te geven van een volgens commerciële beginselen functionerende onafhankelijke onderneming die zich richt naar de

behoeften van de markt. Deze richtlijn is niet van toepassing op spoorwegondernemingen waarvan de activiteiten zich beperken tot de exploitatie van stads-, voorstads- en regionaal vervoer.

Zo wordt in artikel 5, derde lid, bepaald dat de spoorwegondernemingen in het bijzonder vrij zijn om onder andere toezicht te houden op de levering van diensten en de marketing van diensten, de tarieven vast te stellen en hun marktaandeel uit te breiden.

4. Samengevat betekenen deze verordening en richtlijn dat het in de Wet personenvervoer vervatte stelsel ten aanzien van interlokaal openbaar vervoer per trein niet gehandhaafd kan blijven. Het gaat hierbij om onderwerpen zoals de dienstregeling, de tarieven en de financiële bijdrage voor de exploitatie.

Voor wat betreft de dienstregeling bepaalt artikel 19 van de Wet personenvervoer dat de Minister van Verkeer en Waterstaat deze goedkeurt. Tevens is de vervoerder verplicht deze uit te voeren en is het verboden ander vervoer te verrichten dan volgens de goedgekeurde dienstregeling (de artikelen 17 en 18).

Ten aanzien van de tarieven wordt bepaald dat de Minister van Verkeer en Waterstaat de algemene tariefhoogte vaststelt en de tarieven goedkeurt (artikel 27, derde lid). Ook hier geldt de verplichting te vervoeren tegen de goedgekeurde tarieven en is het verboden hiervan af te wijken (de artikelen 28 en 29).

Deze voorafgaande goedkeuringen en exploitatieverplichtingen zijn dan ook niet in overeenstemming met vorengenoemd artikel 5, derde lid, van Richtlijn 91/440/EEG en met Verordening (EEG) nr. 1893/91.

Daarnaast wordt op grond van artikel 35 van de Wet personenvervoer jaarlijks een financiële bijdrage verleend voor de exploitatie van interlokaal openbaar vervoer per trein. Opgemerkt kan worden dat op grond van Verordening (EEG) nr. 1191/69 de verplichting bestond deze bijdrage te verstrekken, aangezien middels de (goedgekeurde) dienstregeling de openbare dienstverplichting werd gehandhaafd.

Nu – zoals hiervoor is uiteengezet – dit stelsel is vervangen door de mogelijkheid openbare dienstcontracten te sluiten, heeft dit voor de Wet personenvervoer tot gevolg dat het stelsel van de financiële bijdrage voor het interlokaal openbaar vervoer per trein kan vervallen.

5. Met de onderhavige wijziging van het Besluit personenvervoer wordt dan ook beoogd, met gebruikmaking van artikel 2, tweede lid, van de Wet personenvervoer, vorengenoemde bepalingen van de Wet personenvervoer niet van toepassing te verklaren op het interlokaal openbaar vervoer per trein. Hiertoe wordt een nieuw artikel 5a in het Besluit personenvervoer opgenomen.

Op deze wijze wordt een snelle implementatie mogelijk gemaakt. Wel zal uit een oogpunt van duidelijkheid vervolgens de Wet personenvervoer worden gewijzigd.

6. Deze wijziging van het Besluit personenvervoer zou, gelet op de huidige formulering van artikel 69a van de Spoorwegwet (gewijzigd bij artikel 96 van de Wet personenvervoer) tot gevolg kunnen hebben dat bepaalde onderdelen van de Spoorwegwet en de op deze wet gebaseerde regelingen weer van toepassing zouden zijn op het vervoer van personen per trein. Met name gaat het hierbij om artikel 26 (dienstregeling) en hoofdstuk III (o.a. goedkeuring van de tarieven) van de Spoorwegwet en voorts de in het ARV en het RDHL vervatte regelingen ten aanzien van de vervoerplicht (artikel 10 ARV) en de dienstregeling (artikel 11 ARV en de artikelen 64 en 65 RHDL).

Deze bepalingen zijn evenmin in overeenstemming met artikel 5, derde

lid, van Richtlijn 91/440/EEG en met Verordening (EEG) nr. 1893/91.

Dit betekent dat ook de Spoorwegwet gewijzigd zal moeten worden, in die zin dat de betreffende bepalingen komen te vervallen. Deze wijziging zal geschieden te zamen met vorengenoemde wijziging van de Wet personenvervoer. Vooruitlopend hierop worden thans reeds bij de onderhavige wijziging van het Besluit personenvervoer ook het ARV en RHDL gewijzigd.

7. Voorts dient de in het ARV vervatte vervoerplicht ten aanzien van het vervoer van goederen te vervallen. Deze verplichting is immers ook niet in overeenstemming met artikel 5, derde lid, van Richtlijn 91/440/EEG.

Zoals hiervoor is aangegeven is destijds geen gebruik gemaakt van de in Verordening (EEG) nr. 1191/69 vervatte mogelijkheid een openbare dienstverplichting voor het goederenvervoer op te leggen. Wel is op grond van het ARV deze vervoerplicht reeds gedeeltelijk opgeheven.

8. Tenslotte is van de gelegenheid gebruik gemaakt een aantal artikelen in het ARV te laten vervallen, die deels betrekking hebben op onderwerpen die ook in het Besluit personenvervoer worden geregeld, deels op de privaatrechtelijke aspecten van het vervoer van personen.

Eerstgenoemde bepalingen zijn sinds de inwerkingtreding van Wet en Besluit personenvervoer, t.w. 1 januari 1988, niet meer van toepassing. De andere bepalingen hebben hun betekenis verloren, aangezien in Boek 8 (titel 2, afdeling 5) van het B.W., in werking getreden op 1 april 1991, onder meer de overeenkomst van personenvervoer per spoor wordt geregeld.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I

Zoals in het algemeen deel is aangegeven behelst deze wijziging van het ARV allereerst het vervallen van de vervoerplicht zowel voor het personenvervoer als voor het goederenvervoer (artikelen 10 en 46). Tevens vervalt de (inhoudelijke) regeling van de dienstregeling (artikel 11).

De artikelen 9, 12 tot en met 20, 22, 23, 25, 26, 28, 29, en 33 hebben betrekking op onderwerpen die sinds 1 januari 1988 in het Besluit personenvervoer worden geregeld. Het gaat hierbij om onderwerpen zoals de wijze van betaling, geldigheid van vervoerbewijzen en ordebepalingen. Verwezen kan worden naar de artikelen 50 tot en met 63 van het Besluit personenvervoer. Deze artikelen van het Besluit personenvervoer blijven gedeeltelijk van toepassing. In dit verband kan nog verwezen worden naar de toelichting op artikel III, onderdelen B, C, D en E.

Voor de duidelijkheid wordt nog opgemerkt dat artikel 16 § 1 en § 6 tot en met 11 voorlopig gehandhaafd blijft. Dit artikel zou een basis kunnen vormen voor een civielrechtelijke invordering van de verhoogde vervoerprijs bij zwartrijders. Het is de vraag of artikel 57 van het Besluit personenvervoer ook een basis bevat voor een dergelijke invordering. Over deze kwestie is thans een zaak aanhangig bij de Hoge Raad.

In afwachting van de uitspraak en een eventuele aanpassing van artikel 57 van het Besluit personenvervoer blijft dit artikel voorlopig gehandhaafd.

De resterende bepalingen hebben betrekking op onderwerpen zoals (beperking of uitsluiting van) aansprakelijkheid en vorderingen. Deze artikelen vervallen in verband met Boek 8 BW.

Artikel II

Deze artikelen behelzen de goedkeuring en de bekendmaking van de dienstregeling. In verband met Richtlijn 91/440/EEG dienen deze bepalingen te vervallen.

Artikel III

Onderdeel A

Deze wijziging houdt verband met het vervallen van Hoofdstuk 9 (zie onderdeel F). In dat hoofdstuk wordt verwezen naar de in artikel 1, onderdeel d, gedefiniëerde Verordening.

Onderdeel B

Hierbij wordt een aantal artikelen van de Wet en het Besluit personenvervoer niet van toepassing verklaard op het interlokaal openbaar vervoer per trein. Verwezen kan worden naar het algemeen deel.

Het gevolg hiervan is dat de vervoerder zelf de dienstregeling en de tarieven voor het interlokaal openbaar vervoer per trein vaststelt en kan bepalen in welke gevallen geen vervoerprijs is verschuldigd dan wel restitutie van de vervoerprijs kan plaatsvinden. Overigens kunnen wel zoals hiervoor is aangegeven in het kader van een openbaar dienstcontract afspraken over de tarieven en het voorzieningenniveau gemaakt worden.

Opgemerkt kan nog worden dat in het stelsel van de Wet personenvervoer het begrip interlokaal openbaar vervoer per trein ook het lokaal openbaar vervoer per trein omvat. Om praktische redenen, t.w. in exploitatief opzicht is er sprake van een landelijk net van spoorwegen, ook al verzorgt dit mede het lokaal vervoer, is ervoor gekozen geen gebruik te maken van de in de verordening en richtlijn vervatte mogelijkheid een uitzondering te maken voor stads- en voorstads- en regionale diensten van personenvervoer.

Onderdeel C

Deze wijziging houdt verband met onderdeel B, t.w. het vervallen van de goedkeuring van de tarieven voor interlokaal openbaar vervoer per trein.

Uit een oogpunt van duidelijkheid is aangegeven dat bij dit vervoer de reiziger een vervoerprijs is verschuldigd overeenkomstig de door de vervoerder vastgestelde tarieven.

Onderdeel D

Deze wijziging houdt verband met het bepaalde in artikel 55 van het Besluit personenvervoer.

Dit betekent dat de geldigheid van een vervoerbewijs, die samenhangt met concrete factoren zoals plaats en tijdstip, door de vervoerder wordt bepaald in het kader van de door hem vast te stellen tarieven.

Onderdeel E

Deze wijziging is noodzakelijk nu artikel 51 niet van toepassing is verklaard op het interlokaal openbaar vervoer per trein. Bij dat vervoer

bepaalt de vervoerder voortaan zelf wanneer geen vervoerprijs is verschuldigd.

Onderdeel F

Deze wijziging vloeit uit onderdeel B voort. Zoals in het algemeen deel is aangegeven wordt door de Verordening (EEG) 1893/91 het stelsel van de (verplichte) dienstregeling en de financiële bijdrage voor de exploitatie vervangen door de mogelijkheid openbare dienstcontracten af te sluiten.

Onderdeel G

Deze wijziging houdt verband met onderdeel B, t.w. het vervallen van de goedkeuring van de dienstregeling voor interlokaal openbaar vervoer per trein. Door deze toevoeging wordt aangegeven dat het bepaalde in dit artikel van toepassing blijft op de bijdrage voor een investering in infrastructuur voor interlokaal openbaar vervoer per trein.

Artikel IV

In deze overgangsbepaling wordt geregeld dat ten aanzien van de aanpassing van de reeds verleende financiële bijdrage hoofdstuk 9 van het Besluit personenvervoer van toepassing blijft.

Het betreft hier een aanpassing achteraf van de verleende financiële bijdrage als gevolg van wijzigingen van loonkosten en prijzen.

Dit is van belang voor de op dit hoofdstuk gebaseerde regeling die voor deze aanpassing een procedure geeft.

Artikel V

De datum van inwerkingtreding van 1 juli 1992 hangt samen met de invoeringsdatum van Verordening (EEG) 1893/91 en de datum van 1 januari 1993 hangt samen met de implementatie van Richtlijn 91/440/EEG.

De Minister van Verkeer en Waterstaat,
J. R. H. Maij-Weggen

Transponeringstabel

Richtlijn 91/440/EEG	Besluit personenvervoer
Artikel 5, lid 3	Artikel 5a, 50, 54 en 55 <i>Algemeen Reglement Vervoer</i>
Artikel 5, lid 3	Artikel 10, 11 en 46 <i>Reglement Dienst Hoofd- en Lokaalspoorwegen</i>
Artikel 5, lid 3	Artikel 64 en 65